

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de Învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Sistematică, Practică și Artă Sacră
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Teologie Artă sacră

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Elemente de teologie liturgică</i>						
2.2. Titularul activităților de curs	Silviu Tudose						
2.3. Titularul activităților de seminar	Silviu Tudose						
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	F

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar	28
Distribuția fondului de timp					50
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					6
Tutorat					20
Alte activități					16
3.7. Total ore de studiu individual					172
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală dotată cu tablă și cu proiector</i>
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă și cu proiector</i>

6. Rezultatele învățării

Codificare Rezultat	REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII		
	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
R1	Studentul/absolventul descrie conținutul și istoria textelor biblice și mesajul literal și simbolic al acestora.	Studentul/absolventul aplică metode exegetice, inclusiv cu ajutorul unor discipline auxiliare.	Studentul/absolventul distinge între diferitele sensuri ale textului biblic (literal, metaforic, simbolic, mistic etc.) și interpretează conținutul acestora pentru a se dezvolta spiritual și pentru a-i ajuta pe alții în dezvoltarea duhovnicească, pentru a aplica corespunzător evenimente și texte biblice în contexte didactice și/sau liturgice
R3	Studentul/absolventul recunoaște și explică dedicarea spirituală a unei persoane sau a unui grup pentru căutarea unui scop mai înalt al vieții, dincolo de limitele materiale ale existenței.	Studentul/absolventul aplică tehnici și metode de îmbunătățire și progres moral, cum sunt: rugăciunea, meditația, asceza, filantropia etc.	Studentul/absolventul gândește autonom și responsabil, alternând rituri și metode de progres moral și spiritual.
R6	Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei.	Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice.	Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare

			a diversității opiniilor și ideilor.
R11	Absolventul cunoaște metodologia teoretică utilizată în cercetarea științifică ce constă în efectuarea de cercetări de fond, construirea unei ipoteze, testarea acesteia, analizarea datelor și încheierea rezultatelor.	Absolventul dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.	Absolventul dă dovadă de considerație față de ceilalți, precum și de colegialitate. Ascultă, oferă feedback și răspunde în mod perceptiv altora, ceea ce implică, de asemenea, supravegherea și conducerea personalului într-un cadru profesional. Redactează și editează texte științifice, academice sau administrative pe diferite teme, cu rigoare deontologică.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Despre sărbători, în general. Duminica, sărbătoarea săptămânală a creștinilor.	Prelegere	2 ore
2. Sărbătorile domnești sau praznicele împărătești cu date fixe	Prelegere	2 ore
3. Praznicele împărătești cu date schimbătoare. Sărbătoarea Paștilor și cele legate de ea.	Prelegere	2 ore
4. Sărbătorile Maicii Domnului și ale sfinților îngeri	Prelegere	2 ore
5. Posturile din cursul anului bisericesc.		
6. Laudele bisericesti (Vecernia și Utrenia)	Prelegere	2 ore
7. Sfânta Liturghie – istoric și rânduială (I)	Prelegere	2 ore
8. Sfânta Liturghie – istoric și rânduială (II)		
9. Sfânta Liturghie – noțiuni mistagogice (I)	Prelegere	2 ore
10. Sfânta Liturghie – noțiuni mistagogice (II)		
11. Biserica – locaș de cult sfințit și sfințitor (I)		
12. Biserica – locaș de cult sfințit și sfințitor (II)		
13. Veșmintele liturgice – istorie și semnificație	Prelegere	2 ore

14. Obiectele liturgice – istorie și semnificație	Prelegere	2 ore
BIBLIOGRAFIE <ul style="list-style-type: none"> - Braniște, pr. prof. dr. Ene, <i>Liturgica generală</i>, vol. I și II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2002. - Idem, <i>Liturgica specială</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1985 sau Editura Nemira, București, 2005. - Evdochimov, Paul, <i>Arta icoanei – o teologie a frumuseții</i>, trad. de Grigore Moga și pr. Petru Moga, Editura Meridiane, 1993 sau Editura Sophia, București, 2014², 346 p. - Foundoulis, prof. dr. Ioannis, <i>Dialoguri liturgice. Răspunsuri la probleme liturgice</i>, vol. I-V Editura Bizantină, București, 2008-2011. - Ghiuș, Arhim. Benedict, <i>Taina Răscumpărării în iconografia ortodoxă</i>, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, 254 p.; - Schmemmann, Pr. Prof. Alexander, <i>Introducere în Teologia liturgică</i>, traducere de Ierom. Vasile Bârză, Editura Sophia, București, 2002, 300 p. sau 2009², 326 p. - Idem, <i>Postul cel Mare</i>, trad. de Andreea și Laurențiu Constantin, Editura Doris, 1998, 190 p. - Simonopetrul, Ierom. Makarios, <i>Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic</i>, traducere de Diac. Prof. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, 2003, 559 p. - Tudose, pr. Silviu, <i>Biserica – locaș de cult sfințit și sfințitor</i>, Editura Andreiana, Sibiu, 2021, 400 p. - Vintilescu, pr. prof. dr. Petre, <i>Despre poezia iconografică din cărțile de ritual și cântare bisericească</i>, București, 1937, 490 p. sau Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005², 270 p. 		
7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Duminica, sărbătoarea săptămânală a creștinilor.	seminarizare	2 ore
2. Sărbătorile domnești sau praznicele împărătești cu date fixe (I)	seminarizare	2 ore
3. Sărbătorile domnești sau praznicele împărătești cu date fixe (II)	seminarizare	2 ore
4. Sărbătorile domnești sau praznicele împărătești cu date fixe (III)	seminarizare	2 ore
5. Sărbătorile domnești sau praznicele împărătești cu date fixe (IV)	seminarizare	2 ore
6. Sărbătorile Maicii Domnului	seminarizare	2 ore
7. Laudele bisericești (Vecernia și Utrenia)	seminarizare	2 ore
8. Sfânta Liturghie – istoric și rânduială (I)	seminarizare	2 ore
9. Veșmintele liturgice (I)	seminarizare	2 ore
10. Veșmintele liturgice (II)		
11. Obiectele liturgice (I)	seminarizare	2 ore
12. Obiectele liturgice (II)		
13. Elaborarea de referate tematice	seminarizare	2 ore
14. Elaborarea de referate tematice	seminarizare	2 ore

Bibliografie

- Braniște, pr. prof. dr. Ene, *Liturgica generală*, vol. I și II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2002.
- Idem, *Liturgica specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1985 sau Editura Nemira, București, 2005.
- Evdochimov, Paul, *Arta icoanei – o teologie a frumuseții*, trad. de Grigore Moga și pr. Petru Moga, Editura Meridiane, 1993 sau Editura Sophia, București, 2014², 346 p.
- Foundoulis, prof. dr. Ioannis, *Dialoguri liturgice. Răspunsuri la probleme liturgice*, vol. I-V Editura Bizantină, București, 2008-2011.
- Ghiuș, Arhim. Benedict, *Taina Răscumpărării în iconografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, 254 p.;
- Schmemmann, Pr. Prof. Alexander, *Introducere în Teologia liturgică*, traducere de Ierom. Vasile Bârză, Editura Sophia, București, 2002, 300 p. sau 2009², 326 p.
- Idem, *Postul cel Mare*, trad. de Andreea și Laurențiu Constantin, Editura Doris, 1998, 190 p.
- Simonopetritul, Ierom. Makarios, *Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic*, traducere de Diac. Prof. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, 2003, 559 p.
- Tudose, pr. Silviu, *Biserica – locaș de cult sfințit și sfințitor*, Editura Andreiana, Sibiu, 2021, 400 p.
- Vintilescu, pr. prof. dr. Petre, *Despre poezia iconografică din cărțile de ritual și cântare bisericească*, București, 1937, 490 p. sau Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005², 270 p.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile cursurilor și seminariilor vor conduce la fundamentarea unor cunoștințe teoretice și practice-aplicative necesare studenților în a înțelege și interpreta originea, evoluția, rânduiala și simbolismul cultului ortodox. Acestea vor putea fi utilizate atât în cadrul programului specific de studii și, ulterior, pentru practica pictării sau restaurării lăcașurilor de cult din patrimoniul sacru.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Însușirea corectă a cunoștințelor Utilizarea adecvată a terminologiei	Lucrare scrisă	75%
9.5. Seminar	Însușirea corectă a metodelor de lucru. Realizarea fiecărei etape prevăzute.	Evaluarea fiecărei probleme pe baza prezentării	25%

		realizate de student	
Standard minimum de performanță	Realizarea punctajului minimal atât în cadrul seminarului cât și la examenul final		

Data Completării
30.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

01.10.2025

Semnătura Directorului de Departament